ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ଡିଜେଲ ବିକ୍ରୀ ନାମରେ ଲୁଟ୍

ଭାଲ୍‌ଚନ୍ଦ୍ର

ଦେଶରେ ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ଡିଜେଲର ଦର ଏବେ ସର୍ବକାଳୀନ ରେକର୍ଡ଼ସ୍ତରରେ ପହଂଚିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି । ଗତ ୧୬ଜୁନ୍ ୨୦୧୭ଠାରୁ ତୈଳଦରକୁ ପ୍ରତିଦିନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ଆସୁଥିବା ତୈଳ କମ୍ପାନୀମାନେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଜେପିର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଦୀର୍ଘ ୧୯ ଦିନ ଧରି ତୈଳଦରରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନକରି ନୀରବ ରହିବା ପରେ ନିର୍ବାଚନ ସରୁ ସରୁ ଗତ ମଇ ୧୪ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ପେଟ୍ରୋଲ ଦରରେ ଟ.୨.୨୪ ଏବଂ ଡିଜେଲ ଦରରେ ଟ.୨.୧୫ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ।

ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ଡିଜେଲ ପରି ପେଟ୍ରୋଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଆମଦେଶରେ ସବୁବେଳେ ସ୍ପର୍ଶ କାତର ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇଆସିଛି । ଏହାର ମୂଲ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ବି ଜିନିଷ ପତ୍ରର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବଢ଼ାଇବା ସହ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଉପରେ ଆର୍ଥିକ ବୋଝକୁ ବଢ଼ାଉଥିବାରୁ ସାଧାରଣ ଜନତା ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇଆସିଛି । ୨୦୧୪ରେ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋଦୀ ଓ ତାଙ୍କ ଦଳର ଲୋକପ୍ରିୟ ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଥିଲା "ବହୁତ ହୋଗୟା ପେଟ୍ରୋଲ ଡ଼ିଜେଲକା ମାର୍, ଅବକୀ ବାର୍ ମୋଦୀ ସରକାର" । କିନ୍ତୁ ମୋଦୀଙ୍କ ଗତ ଚାରିବର୍ଷର ଶାସନ କାଳରେ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ଅଶୋଧିତ ତେଲର ମୂଲ୍ୟ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ୫୫% ହ୍ରାସ ପାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ଡିଜେଲର ମାର୍‌ରୁ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାର ମୂଲ୍ୟରେ ରେକର୍ଡ଼ ବୃଦ୍ଧିକରି ସରକାର ଦେଶର ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକରକମ ପ୍ରତାରଣା କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରେ ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ତୈଳ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ତୈଳଦରରେ ହୋଇଥିବା ଚଳିତ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳର ଦରବୃଦ୍ଧିକୁ ଦାୟୀ କରିଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଆମର ତୈଳ ଚାହିଦାର ୮୦%ରୁ ଅଧିକା ଆମେ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରିଥାଉ, ତେଣୁ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ଦରବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ଆମ ଦେଶରେ ତୈଳଦର ବଢ଼ିବା କଥାଟି ସ୍ୱାଭାବିକ ମନେହୁଏ । ସମାନ ଯୁକ୍ତିରେ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ତୈଳଦର ହ୍ରାସ ପାଇଲେ ଏଠାରେ ବି ତେଲଦର ଶସ୍ତା ହେବାର ବି କଥା । କିନ୍ତୁ ଗତ ଚାରିବର୍ଷ ଧରି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଦରରେ ରେକର୍ଡ଼ ହ୍ରାସ ସତ୍ତ୍ୱେ କେବେ ବି ତେଲର ଖୁଚୁରା ଦରହ୍ରାସ କରି ନଥିବା ମୋଦୀ ସରକାର ଆଜି ଦରବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଦରକୁ ଦାୟୀ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ମନେହୁଏ ।

ଏହା ସତ ଯେ ଇରାନ୍ ସହିତ ହୋଇଥିବା ପରମାଣୁ ଚୁକ୍ତିରୁ ଆମେରିକା ଓହରିଯିବା ପରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅନିଶ୍ଚିତତା, ସିରିଆରେ ଆମେରିକା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପଶ୍ଚିମୀ ଦେଶଙ୍କ ଆକ୍ରମଣଜନିତ ଯୁଦ୍ଧ ପରିସ୍ଥିତି ତଥା ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରମୁଖ ତୈଳ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ ଭେନେଜୁଏଲା ତାର ଉତ୍ପାଦନକୁ କମାଇବା ପ୍ରଭୃତି ଭୂ-ରାଜନୈତିକ କାରଣରୁ ନିକଟ ଅତୀତରେ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ତୈଳଦର ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ପ୍ରାୟ ୮୦ଡଲାରରେ ପହଂଚିଛି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ଏହି ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧିଟି ଆଦୌ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ । କାରଣ ଅତୀତରେ ଉପା ସରକାରଙ୍କ ଶାସନ କାଳରେ ତୈଳଦରରେ ଯେପରି ରେକର୍ଡ଼ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଚଳିତ ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧିଟି କିଛି ନୁହେଁ କହିଲେ ଚଳେ । ବରଂ ଉପା ସରକାରର ଶେଷ ବର୍ଷରେ ଅର୍ଥାତ ୨୦୧୩ ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ଅଶୋଧିତ ତେଲର ବ୍ୟାରେଲ ପିଛା ଦର ୧୧୩ ଡ଼ଲାର ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ପେଟ୍ରୋଲ ଲିଟର ପିଛା ୭୦ ଟଙ୍କାରେ ମିଳୁଥିବା ବେଳେ ମୋଦୀ ସରକାରର ଗତ ଚାରିବର୍ଷର ଶାସନ କାଳରେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳଦର ହାରାହାରି ୬୦ଡ଼ଲାରକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲେ ବି ଆମକୁ ପେଟ୍ରୋଲ ଲିଟର ପିଛା ୭୮ ଟଙ୍କାରେ କିଣିବାକୁ ପଡିଛି । ପେଟ୍ରୋଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଅଶୋଧିତ ତୈଳର ମୂଲ୍ୟ, ବିଶୋଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ତଥା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଟିକସ, ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଡ଼ିଲର୍ କମିଶନ୍ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ଆଦି କାରକ ଅଟନ୍ତି । ଏସବୁ ମଧ୍ୟରୁ ଅଶୋଧିତ ତୈଳମୂଲ୍ୟ, ସରକାରୀ ଟିକସ ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ଆଦି ପ୍ରମୁଖ ଅଟେ ଏବଂ ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏରେ ବି ହ୍ରାସ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲେ ତାହା ବଜାରରେ ତେଲର ଦରକୁ ଆଖିଦୃଶିଆ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ....

ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ

କୃଷି ସଙ୍କଟ ଓ ବିସ୍ଥାପନ- ୨

ବିଜୟ ଉପାଧ୍ୟାୟ

ଜାତୀୟ ନମୁନା ସର୍ଭେ କହୁଛି ଜମିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଯଦି ୮ହେକ୍ଟର ହେବ, ତେବେ ସିଲିଂ ଜମି ବ ନ ହେଉଛି, ତା'ର ୩ଗୁଣ ଜମି ମିଳିଯାଇପାରିବ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ସରକାର ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରାମା ଳର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଣତନ୍ତ୍ରୀକରଣ ନ ହୋଇଛି । ଯାହା ଚୀନ୍‌ରେ ସେଠାକାର ରିପବ୍ଲିକ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ମନସ୍ତା ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଭୂସଂସ୍କାର ପାଇଁ ରିପବ୍ଲିକ୍‌ର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ଗ୍ରାମା ଳର ମଧ୍ୟବି   ଗରିବ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ତାହା କ'ଣ ଭାରତରେ ଅମଲାତନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ?

ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟରେ ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତମାନେ ନିର୍ଭର କରି ଆସୁଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ପରିମାଣ ହେଉଚି ସମୁଦାୟ ଜମିର ୫୦% ଭାଗରୁ ଅଧିକ । ଅଥଚ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ (FRA) ପ୍ରବ ର୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଅଧିକାର ପ୍ରାୟତଃ ମିଳିପାରୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଜୀବନ ଧାରଣର ମୁଖ୍ୟ ସାଧନ ରୂପେ ୪୦%ରୁ ଅଧିକ ଆଦିବାସୀ ଓ ଦଳିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ହିଁ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟରେ ଚାରିଚାରିଟି ବୃହତ୍ ନଦୀବନ୍ଧ ପ୍ରକଳ୍ପର ଅବଦାନ କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । ଏମାନେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହକ୍ଟର ଜମିରୁ (ଉଭୟ ଜଙ୍ଗଲ ତଥା ଆବାଦୀ ଅନାବାଦୀ ଜମି) ରଇତମାନଙ୍କୁ ବଂଚିତ କରିଛନ୍ତି । ତାକୁ ଛାଡ଼ି ରହିଛି କାଶିପୁର, ପ ପଞ୍ଚମାଳୀ ଓ ବିଷମକଟକର ଖଣି ଓ ଶିଳ୍ପ । ଫଳରେ ଭୂମିହୀନ ଓ କୃଷି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆଶାତୀତ ବଢ଼ିଛି । ୨୦୦୬ରେ FRA ଆସିବା ପରେ ମାତ୍ର ୨୫% ଗ୍ରାମର ଆଦିବାସୀମାନେ ନିୟମିତ ଦରଖାସ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ୧୦ରୁ ୧୫ ଭାଗ ଚାଷ କରୁଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ପଟ୍ଟା ପାଇଛନ୍ତି । ବାକି ଯେଉଁସବୁ ଗମ୍ୟ ଅଗମ୍ୟ ଗାଁର ଦରଖାସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବେ ବି ଜାରୀ ରହିଛି । ସେ ସବୁ ପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ରହିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶାସନିକ ନିଷ୍ପ ି ହୋଇସାରିଛି । ଏ ଭିତରେ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା ଫଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏଇ ସବୁ ଦରଖାସ୍ତ ଫାଇଲ ହିଁ ପୋଡ଼ି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । ସୁତରାଂ ପଟ୍ଟାଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସ୍ଥଗିତ ରହିଛି । ସହଜେ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପରିବେଶ ନାଁ ନେଇ ପୂର୍ବରୁ ଏ ଦିଗରେ ଅସହଯୋଗ କରି ଆସୁଥିଲେ । ରେକର୍ଡ଼ ରୁମ୍‌ରେ ନିଆଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୋନେ ପେ ସୁହାଗା ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଅଧିକାର ପାଇଁ ବିଗତ ଦଶକମାନଙ୍କରେ ଯେତେ ଯେତେ ଲୋକ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଯାଇଛି, ସେଥିରୁ ପ୍ରଥମ ବଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା ୧୯୭୭ରେ । ଷଷ୍ଠ ଦଶକରେ ମାଛକୁଣ୍ଡ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଦ୍ୱରା ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଦଶକରେ ବାଲିମେଳା ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ପୁନଃବିସ୍ଥାପିତ ଆଦିବାସୀ ଦଳିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବେଶ୍ କିଛି ପରିବାରକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ରେଭିନ୍ୟୁ ରେକର୍ଡ଼ ଦିଆଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ବାଲିମେଳା ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ଜଳଘେରରେ ରହିଯାଇଥିବା ୧୫୨ଟି ଗାଁ ଅଗମ୍ୟ ଟାପୁ ଅ ଳ ରୂପେ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲେ । ନା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା ଚାଷଯୋଗ୍ୟ ପଟ୍ଟାଜମି ନା ଅନ୍ୟ କିଛି ବ ୍ବାର ମାଧ୍ୟମ । ସେଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ୬ଟି ପ ାୟତ ଏବେ ଆଠଟି ପ ାୟତରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ସତ, କିନ୍ତୁ ସଭ୍ୟ ଜଗତର ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିଜୁଳି, ପାଣି, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସବୁ କିଛି ଏବେ ବି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱପ୍ନ ।.....

ସମାଜ, ଇତିହାସ ଓ ଦର୍ଶନ

ବିନୋଦ

ବିଶ୍ୱ ମାନବସମାଜର ଇତିହାସ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ । ଏହା ଯେପରି ଅଗଣନ ଘଟଣାବଳୀର ସମାହାର ସେହିପରି ଏହାର ମୋଡ଼ ମଧ୍ୟ ନାନାପ୍ରକାର ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ ଘଟଣାବଳୀକୁ ନେଇ ପ୍ରବାହିତ । ପ୍ରତି ମାନବ ବିଶ୍ୱ ଇତିହାସର ଜଣେ ଜଣେ ନାୟକ । କାହାର ଜାଣତରେ ହେଉ ବା ଅଜାଣତରେ ହେଉ ଏହି ଧାରା କାଳକାଳ ଧରି ଚାଲିଆସିଛି ଓ ଚାଲିବ ମଧ୍ୟ । ପ୍ରକୃତି, ସମାଜ, ସାମାଜିକ ଧାରା, ବିଜ୍ଞାନ, ସାହିତ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଇତିହାସର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାହାଚ । ଅଗଣିତ ମଣିଷ ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସାମାନ୍ୟତମ ବା ବିଶାଳ ଅବଦାନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ତାହାରି ନିକଟରେ ବୁଦ୍ଧି ରହିଛି । ଏହି କାରଣରୁ ହିଁ ମାନବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରାଣୀ ଭାବେ ଜଗତରେ ରାଜ୍ କରୁଛି । ଇତିହାସର ଅସଂଖ୍ୟ ଘଟଣାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ମଣିଷର ଅବଦାନ ମହ ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଆସିଛି । ଦେଶ- ଦେଶ, ଜାତି-ଜାତି, ଧର୍ମ- ଧର୍ମ, ଅ*ଳ-ଅ*ଳ, ବର୍ଣ୍ଣ-ବର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ଅଜସ୍ର ସମାନତା ଓ ବିଭିନ୍ନତାର ସମାହାର ହିଁ ଇତିହାସ । ଏହା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଆଜି ଯାହା କିଛି ଆମ୍ଭ ନିକଟରେ ପରିପ୍ରକାଶ ରହିଛି ତାହା କାଳକାଳର ଏକ ସାକ୍ଷୀ ମାତ୍ର । ଯେଉଁ କୁସଂସ୍କାର, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, ଚଳଣି, ପରମ୍ପରା, ଭାବନା, ପ୍ରଥା, ପର୍ବ, ବିକାଶ, ପ୍ରଗତି ଆଦି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଛି, ତାହା ଅତୀତ ଓ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ଏକ ସ୍ରୋତର ହିଁ ପରିପ୍ରକାଶ ।

ଅନେକ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ସମାଜରେ ଦେଖା ଦେଇଆସିଛି । କେତେକ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃ , କେତେକ ମଣିଷର ସୃଷ୍ଟି । ଏହାରି ଅନୁସାରେ ଇତିହାସର ଗତିପଥ ପରିବର୍ି ତ ହୋଇଛି । ଧରନ୍ତୁ ହିଟଲରଙ୍କ ନାଜିବିରୋଧୀ ଏକକ ମାନସିକତା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ନରସଂହାରର ତାଣ୍ଡବ । ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ସଂଘାତ ସୃଷ୍ଟିକରିଥିଲେ ଏକମାତ୍ର ହିଟଲର । ସେହିପରି ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ୱର ଗତିପଥକୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ କରିବାରେ ସମକକ୍ଷ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ମାନଚିତ୍ର, ଅବସ୍ଥା, ବ୍ୟବସ୍ଥାରାଜିକୁ ପରିବର୍ ନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ୟା ଯେତେ ବୃହତ୍ ହେଉନା କାହିଁକି ଏହାର ସମାଧାନ ସମ୍ଭବ । ହୁଏତ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ ମାର୍ଗରେ । ତେଣୁ ଇତିହାସ ଯେତିକି ଜଟିଳ, ସେତିକି ସୌମ୍ୟ ଓ ସୁନ୍ଦର । ଯେତିକ କଠୋର, ସେତିକି କୋମଳ । ....

ଥିଲେ କୁଲି, ହେଲେ ଦାଦନ

କିଶୋର ମେହେର୍

କେବଳ ନିଜ ଶରୀରକୁ (ବାହୁ) ପୁଞ୍ଜିକରି ବ ୁଥିବା ମଣିଷ କାହିଁକି ବାରମ୍ବାର ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୁଏ ? ଏ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ତାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ କି ? ଅବା ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂରଚନା ? ଅବା ତାର ଭୂଗୋଳ ଓ ପ୍ରକୃତି ?

ସ୍ଥାନାନ୍ତର, ଦେଶାନ୍ତର ବା ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ କହିଲେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଦେଶାନ୍ତର ଆମ ଦେଶର ଇତିହାସରେ କୌଣସି ନୂଆକଥା ନୁହେଁ । ପ୍ରାଚୀନ କାଳ କଥା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ, ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଭାରତରେ ହୋଇଥିଲା ଅନେକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ, ଯାହାକି ଥିଲା ଅଭୂତପୂର୍ବ । ହଜାର କାହିଁକି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶ୍ରମଜୀବୀ କୃଷକ ଓ କାରିଗରମାନେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲେ ଦେଶର ଏ ମୂଳରୁ ସେ ମୂଳକୁ । ମୃତପ୍ରାୟ

କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କୁ ଏ ସ୍ତରକୁ ଠେଲି ଦେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏସବୁଥିଲା ମଣିଷକୃତ । କିଭଳି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅ ଳର ଲୋକଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ନିଜର ଜନ୍ମମାଟି ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ, କେମିତି ସେମାନେ ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମିଠାରୁ ହଜାର ହଜାର ମାଇଲ୍ ଦୂରରେ ଥାଇ ଭିନ୍ନ ଏକ କଳାପାଣି ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲେ, ତାହାର ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ହେଲା ଏ ଆଲୋଚନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

କିନ୍ତୁ ପରିତାପର ବିଷୟ ହେଉଛି ଅତୀତରେ ସେମାନେ ଯେଉଁ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲେ ପାଖାପାଖି ଠିକ ସେହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ଏବେ ବି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେଉଛନ୍ତି, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇପାରି ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହୋଇନପାରେ । କାଲି ସେମାନେ ଥିଲେ କୁଲି ଓ ଆଜି ସେମାନେ ପାଲଟିଛନ୍ତି ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ! ଏଣୁ କୁଲିରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଦାଦନ ହେବାଯାଏଁ ଏମାନଙ୍କ ଇତିହାସ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଇତିହାସର ଏକ ବିଡ଼ମ୍ବିତ ଅଧ୍ୟାୟ ନିଶ୍ଚୟ ! ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ଆଶ୍ରିତଥିବା ଏକ ଭୌଗଳିକ ଖଣ୍ଡରୁ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଭାବେ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଅସହାୟ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ତାର ପ୍ରିୟ ଆମ୍ବ, ମହୁଲ, ଚ଼ର, ଫଳସା (ପଳାସ), କେନ୍ଦୁ, ଡୁମ୍ବେର (ଡିମ୍ବିରୀ), ଅଁଳାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କେଉଁ କାଳରୁ ବ୍ ଆସୁଥିବା ଜୀବନଶୈଳୀକୁ ପଛ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ତାର ଯେଉଁ କୋହ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା-ତାହାକି ତଥାକଥିତ ସଭ୍ୟସମାଜର ଲୋକେ ବୁଝିପାରନ୍ତି ? ?

ବଜାର ଚକ୍ରବ୍ୟୂହରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ସାମନ୍ତରା

ସାଧାରଣତଃ ଆମ ଦେଶରେ ଯେଉଁମାନେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ମାନସିକତାରେ ପ୍ରଚଳିତ ବିକାଶଧାରା ପ୍ରତି ପ୍ରବଳ ଦୁର୍ବଳତା ରହିଛି । ପରିବାରମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷିତି ବାପା ମା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଆଜି ନ ହେଲେ କାଲି କି ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ରହିଛି ଯଦି ପିଲାମାନେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସେହି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ତଥା ମଧ୍ୟବି ପରିବାର ଚ଼ଲିଚଳନ ବିଚ଼ର ଓ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବି ଲୋକ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ ବିକାଶ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ପ୍ରତି ବିପଦଟି ଯେ ଅତି ଭୟଙ୍କର ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । ଏପରି ଏକ ମାନସିକତା ସହ ଉପଭୋଗ ପ୍ରବଣତା ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ପ୍ରବୃ ି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ବଜାର ଖୁବ୍ ଚଳଚ ଳ ହୋଇ ପ୍ରସାରିତ ହୁଏ । ସେଇଥିପାଇଁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆବଶ୍ୟକତା ଗୁଡ଼ିକ ଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁର ଆକର୍ଷଣ ନେଇ ଆସିବା ପରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାସାଦ, ମଲ୍, ବଡ଼ ବଡ଼ ଦାମିକିଆ କାର, ସ୍ମାର୍ଟସିଟି, ବଡ଼ ବଡ଼ ଆକର୍ଷଣୀୟ ବିମାନବନ୍ଦର ସାଙ୍ଗକୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ନୂଆ ନୂଆ ଶିଳ୍ପଜାତ ଚ଼କଚକ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ବଜାରକୁ ଆସୁଛି । ଏ ସବୁର ମୂଳରେ ରହିଛି ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ଦୋହନ ଯଥା ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟର ଅବିଚ଼ର ବ୍ୟବହାର । ଏହା ବଜାରର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଛଟପଟ । ଯେଉଁଠି ଖଣି ତାରି ଉପରେ ଜଙ୍ଗଲ; ଯେଉଁଠି ଜଙ୍ଗଲ ସେଠାରେ ନଦୀ ଝରଣାର ଉତ୍ସ । ସେ ସବୁର ଅବସ୍ଥାନ ଓ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଉପରେ ମଣିଷ ସମାଜର ସ୍ଥିତି ନିର୍ଭରଶୀଳ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଢଙ୍ଗରେ ଓ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନେଇ ମଣିଷ ସଭ୍ୟତା ଗଢ଼ି ଉଠିଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଓ ବିକଶିତ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଛି ନଦୀ ଅବବାହିକା, ହ୍ରଦ ଓ ସମୁଦ୍ର । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଛି ସବୁଜବନାନୀ, ହିମାଳୟ ପରି ଅନେକ ବରଫାବୃ ପାହାଡ଼ ଯେଉଁମାନଙ୍କ କୋଳରୁ ନଦୀମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ଓ ସେଇ ନଦୀମାନଙ୍କର ସଂଗମସ୍ଥଳ ହେଉଛି ସାଗର ଯାହାର ପୃଥିବୀର ମୋଟ ଜଳର ୯୭.୩ ପ୍ରତିଶତ । ସେହି ଜଳ ଲବଣଯୁକ୍ତ ହେଲେ ବି ଜଳଚକ୍ରର ମୂଳ କେନ୍ଦ୍ର । ଆଉ ବାକି କ୍ଷୁଦ୍ରଅଂଶ ମଧୁର ଜଳ ଯାହା କି ମଣିଷ ସ୍ଥଳ ଜୀବ ବୃକ୍ଷଲତା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ । ତେଣୁ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ କେବଳ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଭିତରେ ସୀମିତ ରହିବା ବଜାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକମାନଙ୍କ ଏକ ସଫଳ କୌଶଳ । କାରଣ ଆଜିର ଦିନରେ ବିଶ୍ୱର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହେଉଛି ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ । କୁହାଯାଉଛି ଗ୍ରୀନବେଲ୍ଟ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ବୃକ୍ଷ ପୁଣି ବଜାରର ଉପଭୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ପାଇଁ କଟା ହେବ ଶିଳ୍ପର କ ାମାଲ ପାଇଁ । ଏ ସବୁର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜଳର ପରିମାଣ ଅତ୍ୟଧିକ । ତେଣୁ ବିଚ଼ର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ସୁରକ୍ଷା ଓ ତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାବେଳେ ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଓ ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରସାର ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ । ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ମତ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାକୃତିକ ସନ୍ତୁଳନ ପାଇଁ ୪୦ପ୍ରତିଶତ ସବୁଜବଳୟ ଆବଶ୍ୟକ । ଏକଦା ଆମଦେଶରେ ୪୩% ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ୨୦୧୦ବେଳକୁ ଆମର ୧୯% ହୋଇଯାଇଥିଲା ବେଳେ ଆଜିର ଦିନରେ ୩ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧିହୋଇ ୨୨% କୁହାଯାଉଛି । ତାକୁ ଯଦି

ପରଖିବା ତାହା ମଧ୍ୟ ଏ ରେ କମର୍ସିଆଲ୍ ପ୍ଲାେ ସନ୍ ଯୋଗୁଁ ଯାହା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଏସିଆନ ଡେଭଲପମେଂଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜରିଆରେ ଋଣସୂତ୍ରରେ ଆସୁଛି । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ବିକାଶର ଏକ ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଦୀର୍ଘ ପରିଣାମ ହେବ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସାରିଦେଇ ଏକ କୃତ୍ରିମ ଅସ୍ଥାୟୀ ସବୁଜବଳୟ ଠିଆ କରାଯାଉଥିବ । ସେଥିରୁ ପୁଞ୍ଜି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପୁଣି ଜଙ୍ଗଲର ବିନାଶରେ ବିନିଯୋଗ ହେଉଥିବ । ତେଣୁ ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅବିରତ ସୀମାହୀନ ଖଣିଖନନର ଉପରେ ଅଙ୍କୁଶ ଆବଶ୍ୟକ । ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଖଣିଖନନ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ନବୀକରଣ ହୋଇ ପାରୁନଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତ ଘଟିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡୁଛି । ଖଣିଖନନ, ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟର ଦୋହନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ତାକୁ ନେଇ ଶିଳ୍ପାୟନ ଦ୍ୱାରା ଯେପରି ଭାବରେ ଜଳ, ବାୟୁ ଓ ଜମି ପ୍ରଦୂଷିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ଜଳର ଉସ୍ର ଶୁଖିଯାଉଛି ଓ ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ସବୁଜ ଗୃହ ଗ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ପରିବ ର୍ନ ହେଉଛି ସେଥିପ୍ରତି ଯଦି ବିଚାର କରାନଯାଏ, ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସଂସ୍ଥା, ସଂଗଠନ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ର ପରିଚାଳକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଚିନ୍ତନ ନ କରନ୍ତି ଓ କେବଳ ବଜାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଶାସନ ଓ ରାଜନୀତିକୁ ରଖନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ସତର୍କବାଣୀ, ଜାତିସଂଘର ଇ ର ଗଭର୍ଣ୍ଣମେ ାଲ-କ୍ଲାଇମେଟିକ ଚେଞ୍ଜ କନଭେନସନର ସାତ ଗୋଟି ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିକାର ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କାଗଜ ଦସ୍ତାବିଜ ହୋଇରହିଯିବ । ....

ପାରିବାରିକ ଗୋପନୀୟତା ଏବଂ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା

ଡଃ. ଦାଶରଥୀ ଭୂୟାଁ

ପରିବାର ହେଉଛି ସାମାଜିକ ସମୂହର ଏକ ଲଘୁ ଏକକ । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ-ଯାପନ ପାଇଁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମୌଳିକ ସଂଗଠନ । ଏହା ବିବାହ ଓ ବଂଶ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ପତି-ପତ୍ନୀ, ବାପା-ମା', ସନ୍ତାନ-ସନ୍ତତିକୁ ନେଇ ପରିବାର ଗଠିତ । ପ୍ରଜଜନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ମାନବଜାତିକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ହେଉଛି ପରିବାରର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା । ଜୈବିକ, ଆର୍ଥିକ, ନୈତିକ, ଆଇନଗତ, ମନସ୍ତା ି୍ୱକ ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମଷ୍ଟିଗତ ରୂପ ହେଉଛି ପରିବାର ଏବଂ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ । ପରମ୍ପରା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ପରିବାର ହେଉଛି ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ମୂଳ ଆଧାର ଏବଂ ସମାଜର ମୂଳ । ଏହା ସମାଜରେ ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଲ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ପରିବାର ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ଦୂରଦୃଷ୍ଟିସମ୍ପନ୍ନ ଦାୟିତ୍ୱବଦ୍ଧତା କେବଳ ପରିବାର ହିଁ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ । କେବଳ ପରିବାର ହିଁ ଶିଶୁର ସାମାଜିକୀକରଣର ଗ୍ୟାରେ ି ଦେଇପାରିବ । ପରିବାର ଅଭାବରେ ସମାଜର ସମସ୍ତ ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ ହେବ ଏବଂ ସମାଜରେ ଅରାଜକତା ବଢ଼ିବ ।

ପରିବାର ଗୋପନୀୟତାରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ କି ? ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ୧୯୭୦ ଦଶକରେ ୟୁରୋପ ଏବଂ ଆମେରିକାରେ ନାରୀ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଉଠିଥିଲା । ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ପରିବାର ଅନୁଷ୍ଠାନର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ପରିବାର ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହା ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା । ଅପରପକ୍ଷରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେଉଛି ଏକ କୃତ୍ରିମ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏହା ମନୁଷ୍ୟଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ପରିବାର ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ରାଷ୍ଟ୍ର ହେଉଛି ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଯଦିଓ ପ୍ରକୃତି, ଗଠନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ପରିବାର ଭିନ୍ନ ତଥାପି ଉଭୟେ ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସଂଗଠିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଉଭୟେ ପରସ୍ପର ତିଷ୍ଠି ରହିବା ପାଇଁ ପରିପୂରକ ଏବଂ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ପରିବାର ମନସ୍ତା ି୍ୱକ, ନୈତିକ, ଆର୍ଥିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଜୈବିକ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁମୁଖୀ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାଏ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏହାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ପରସ୍ପର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରାଷ୍ଟ୍ରଆଡ଼କୁ ଅଧିକ ଢଳିଥାଏ । କାରଣ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଖରେ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସମ୍ବଳ ଅଛି । ରାଷ୍ଟ୍ରର ଏହି କ୍ଷମତା ପରିବାର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ...

ନିଃସ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ବାସନ୍ତୀ ମହାନ୍ତି

ବ୍ୟାସୋଚ୍ଛିଷ୍ଟମ୍ ଉଦମ୍ ଜଗତ୍ । କୁହାଯାଏ ଯେତେସବୁ ବେଦ, ଉପନିଷଦ, ପୁରାଣ, ଶାସ୍ତ୍ର, ସଂହତି ରହିଛି ସବୁଠାରେ ବ୍ୟାସଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶ ଲାଗିଛି । ପରମ୍ପରା ଅନୁକ୍ରମରେ ଶ୍ରୁତିରେ ସାଇତି ଥିବା ବେଦକୁ ଚାରିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିବାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରିଥିବାରୁ ସେ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନରୁ ବେଦବ୍ୟାସ ବା ବ୍ୟାସଦେବ ନାମରେ ଖ୍ୟାତ ହୋଇଥିଲେ । ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ, ଗୀତା, ଉପନିଷଦ, ମହାଭାରତର ରଚନା ଆଦି ଏତେସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ବ୍ୟାସଙ୍କର ଏକକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା, ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ଏସବୁ ଉଚ୍ଚତର ସାରସ୍ୱତ ସଂରଚନା, ସଂରକ୍ଷଣ ଗବେଷଣା, ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରି ଅନୁଷ୍ଠାନମାନ ଥାଇପାରେ ଯାହାର କୁଳପତି ଥିଲେ ବ୍ୟାସ ଅଥବା ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ବ୍ୟାସ ଉପାଧିଧାରୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ସେ ଯୁଗର କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ଆମପାଖରେ ନାହିଁ । ଏସବୁ କେବଳ ଆନୁମାନିକ ତଥ୍ୟ ଆଧାରିତ । ବାଜଶ୍ରବା, ଶ୍ୱେତକେତୁ, ଅଗ୍ନିବେଶ, ଗୌତମ, ସାନ୍ଦିପନୀ ଆଦି ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥିଲେ । ଉଭୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମାଜରେ ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍କାର, ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ ପାଇଁ ବ୍ରତୀ ରହୁଥିଲେ ।

ବୌଦ୍ଧ ଯୁଗରେ ନାଳନ୍ଦା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଅ ଳରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଏଠାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ । ଗଣିତ ଶାସ୍ତ୍ର, ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ, ଆୟୁର୍ବେଦ, ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା, ଭୂଗୋଳ, ଯୋଗ ଦର୍ଶନ, ତର୍କଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିଥିଲା । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ସୁଦୃଢ଼ ଭି ିଭୂମି ନ ଥିଲେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟସ୍ତରୀୟ ସଫଳତା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତର ଏହି ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହଜାର ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକାଳ ବ୍ୟାପୀ ପରାଧିନତାର ଚାପରେ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ତା' ସହ ଆମ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିରେ ଅପସଂସ୍କୃତି ଓ ବିକୃତର ବୀଜମାନ ପଶି ଆସିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଭାରତ ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତସବୁଠି ସଂସ୍କାର ଆଣିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଗଲା । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କହୁଥିଲେ, ସ୍ୱଧୀନତା ପରେ ଗାଁ ଗାଁରେ ସ୍କୁଲମାନ ସ୍ଥାପନ ହୋଇଯିବ । ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ତ'ାର ପା ଳ' ଗାଁରେ ବ୍ ରହିବ । ସେ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଅବିକୃତ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଜାତି ଉତ୍ପୀଡ଼ନର ଉତ୍କଟ ସ୍ଥିତି

ଅମିୟ ପାଣ୍ଡବ

ଭାରତକୁ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ଭାବେ ବିଦିତ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ବିଚରାମାନେ ବିଚରା ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି , ସେମାନେ ହୁଏତ ଏ କଥାଟିକୁ ବୁଝିବାରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ବ୍ୟର୍ଥ କିମ୍ବା ଜାଣି ମଧ୍ୟ ନଜାଣିବାର ଉଦ୍ୟମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ! ସେଇ ନଗ୍ନସତ୍ୟଟି ହେଉଛି ଭାରତୀୟ ସମାଜବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଜାଲପରି ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଥିବା ଜାତିପ୍ରଥା ଓ ତା'ର ଭୟାବହତା । ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ଏହି ଜାତିପ୍ରଥାର ଯନ୍ତା ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଆମ ସମାଜକୁ କୋରି ଖାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ ଦିଗରେ ଯେଉଁ ଠୋସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଆନ୍ତରିକତା ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଆଜିଯାଏ ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଜାତି ନାଁରେ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ-ନୀଚ ପ୍ରଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ବିଭେଦ ଓ ବୈଷମ୍ୟର ପ୍ରାଚୀର ତୋଳୁଥିବା ଏପରି ଏକ ଘୃଣ୍ୟ, ବର୍ବର ଓ ବିଷାକ୍ତ ବିଚାରଧାରାକୁ ପାଳିପୋଷି, ପାଣି, ସାର ଦେଇ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ସାଜିଥିବା ପରାଙ୍ଗପୁଷ୍ଟ ପ୍ରାଣୀମାନେ ଜାତିପ୍ରଥା ଓ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥାର ଜପାମାଳି ଧରି ଜୟଗାନ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ଭାବେ ବୌଦ୍ଧିକତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠୁ ହରଣଚାଳ କରି ନେଇଥିବା ଓ ତଥାକଥିତ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ପଟ୍ଟାପାଉତି ଧରି ବୁଲୁଥିବା କିଛି ଧୂ ର୍ ଲୁଟେରା ଜାତିପ୍ରଥାର ଜାଲରେ ସିଂହଭାଗ ଜନତାକୁ ଶ୍ରୀହୀନ କରି ଆତ୍ମଘୋଷିତ ଠିକାଦାର ସାଜିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟକୁ ନିକୃଷ୍ଟ ଓ ନିହାତି ନିମ୍ନମାନର କହି ନିଜକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ଉତ୍କର୍ଷର ଉତ୍ସ ବୋଲି ଦାବି କରି

ଦାଦାଗିରି ଦେଖାଉଥିବା ଏହି ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଯୋଗୁଁ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇ ସଢ଼ିଯାଉଛି ସମୁଦାୟ ସମାଜ । ଏହି ମାରାତ୍ମକ ମାନସିକତା ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛନ୍ନ ଓ ଆକ୍ରାନ୍ତ ମଣିଷମାନେ ସମାଜର ମାମଲତିକାର ସାଜିବା ହି ସବୁଠୁ ବଡ଼ ବିଲକ୍ଷଣ ଓ ବିଡ଼ମ୍ବନା । ପଣସ ଖାଇ ଅନ୍ୟ ମୁଣ୍ଡରେ ଅଠା ବୋଳିବା କିମ୍ବା ଚୋର କହୁଛି ଚୋରକୁ ଧର ପରି । ଏହି କୁଚକ୍ରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାଗ କର ଓ ଭୋଗ କର ନୀତି ଆପଣାଇ ଚତୁରତାର ସହ ଚକ୍ରାନ୍ତର ଚକ ଘୂରାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ।...

କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସ (୧୮୧୮-୨୦୧୮) ଜନ୍ମର ୨୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି

ଏକ ଦିନ ମଜୁରିଆଙ୍କର ମାର୍କ୍ସ

ମୂଳ ଲେଖା: କୁମାର୍ ରାଣା   ଅନୁସୃଜନ: ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର୍ ଭୂୟାଁ

ହାର୍ଭାର୍ଡ଼ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଚତ୍ୱରରେ ହାର୍ଭାର୍ଡ଼ ସ୍କୋୟାର 'ଟି'ଷ୍ଟେସନରୁ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଉଠିଲେ ଜଣେ ଦିନମଜୁରିଆ । ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଦ୍ୱି ପ୍ରହରର ଖାଇବା ବାକ୍ସ, ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଝୁଲାମୁଣିଟାଏ । ବସି ବସି ଝୁଲାମୁଣି ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ବହି ବାହାର କଲେ । ଏଠାରେ ଅନେକେ ତାହା ହିଁ କରନ୍ତି, ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ । ଅଫିସ ଟାଇମ୍‌ରେ ଖୁବ୍ ଭିଡ଼ହେଲେ ଅଲଗା କଥା, ଏମିତି ସେମିତି କିଛି ପଢ଼େ । ସୁତରାଂ ମଜୁରିଆଟି ଯେ ବହି ବାହାର କଲେ, ସେଇଟା ସ୍ୱାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ଅବାକ୍ କରିଦେଲା ବହିଟିର ଶିରୋନାମା:କ୍ୟାପିଟାଲ, ଲେଖକ - କାର୍ଲମାର୍କ୍ସ । ମନକୁ ମନ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଆଳାପ କରି ଜାଣିଲି -ଟିକିଏ ପୂର୍ବରୁ ବହିଟା କିଣିଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଇଲାକାର ବହିର ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକରେ ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ରଚନାର ବିପୁଳ ସମ୍ଭାର । ବଙ୍ଗାଳୀ ମଧ୍ୟବି ର ଅପ-ଚେତନାରେ ସେ ସମ୍ଭାର ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀଙ୍କର ବୁଝିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ସେ ସବୁ କଠିନ ତ ୍ୱର ବ୍ୟାପାର,ବିଦ୍ୱାନ୍ ବିଦ୍ଵ । ମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ । ମଜୁରିଆଟି ଚମକି ଉଠି କହିଚାଲିଲା, "ଏ ବହି ତ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖା, ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ସାରାଦିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛୁ ଅଥଚ ଦିନଶେଷରେ ଅନେକଙ୍କର ଫେରିଯିବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାହିଁ, ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ି ରହିବାକୁ ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତ ଏହି ବହି ।" ଗନ୍ତବ୍ୟ କୁଇନ୍‌ସି ଷ୍ଟେସନ ୪୫ ମିନିଟର ପଥ, ମଜୁରିଆଟି ଯିବେ ଆହୁରି ଅନେକ ଦୂର । ଅନର୍ଗଳ ବାକ୍ୟାଳାପ । "କେବଳ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଏ ବହି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ । ଏଇତ ଦେଖନା, ୨୦୦୮ରେ ଯେଉଁ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟରେ ଆମେରିକା ପଡ଼ିଥିଲା, ସେ ବାବଦରେ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଟିକେ ହେଲେ କ'ଣ ଜାଣି ପାରିଥିଲେ ? କିନ୍ତୁ ମାର୍କ୍ସ ପାରିଥିଲେ । ଯେତେ ମୁନାଫା ବଢ଼ିବ, ସେତେ ମଣିଷର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବଢ଼ିବ । ମଣିଷ ଯଦି ଭଲ ନରହେ, ତେବେ ବଜାର ଧସିପଡ଼ିବ ।" ବସ୍ତୁତଃ ସଙ୍କଟର ପୂର୍ବ-ପରର ଗତିପ୍ରକୃତିର ଅନୁଧାବନ ତ ଠିକ୍ ଏଇ କଥାଟା ହିଁ କହେ । ସଙ୍କୁଚିତ କ୍ରୟକ୍ଷମତା କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ ବଢ଼ା ହେଲା ଋଣର ବିସ୍ତାରିତ ବଜାର ଦେଇ । ପରିଣତି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ।

ବୃକ୍ଷରୋପଣର ବିକଳ୍ପ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ : ମହଗାଁ

ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ଶତପଥୀ

ବନବିଭାଗ ଅତୀତରେ କେବେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିଥିଲେ, ତା'ର ପ୍ରତୀକକୁ ବହନ କରି ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ତିନୋଟି ଆକାଶିଆ ଗଛ । ସେଠାରୁ ଲମ୍ବିଯାଇଛି ମାଇଲ ମାଇଲବ୍ୟାପି ବିବିଧତା ଭରା ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲ । ଗାଁ ଲୋକ ବନ ବିଭାଗ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ; ଏଥିପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ ଗାଁ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରି ଜଙ୍ଗଲକୁ ସେମାନେ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି, ବରଂ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ବିଫଳତା ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନିଜ ଭିତରେ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଛନ୍ତି ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ଓ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା । ବନସୁରକ୍ଷା ଇତିହାସର ଏହି

ପୃଷ୍ଠଭୂମି ରହିଛି ଝାରବନ୍ଧ ବ୍ଲକ ମହଗାଁ ଗ୍ରାମରେ । ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ପଦ୍ମପୁର ସବ୍‌ଡ଼ିଭିଜନରେ ଏହି ଗାଁ'ଟି ଅବସ୍ଥିତ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲକୁ ନେଇ ଗର୍ବିତ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ବିଷୟରେ କହିବା ସମୟରେ ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହିତ ମନେ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅଶୀଦଶକରେ ବନବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ମହଗାଁ ଗ୍ରାମରେ ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେହିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗଛ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଗାତଖୋଳା, ଚାରାରୋପଣ ଓ ଜଗାରଖା ଇତ୍ୟାଦି କାମ ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ କିଛି ପାରିଶ୍ରମିକ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥିଲା । ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମହଗାଁ ଜଙ୍ଗଲରେ ଚାକୁଣ୍ଡା, ଆକାଶିଆ, କୃଷ୍ଣଚୁଡ଼ା, ରାଧାଚୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଗଛ ଲଗାଗଲା । ବନବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ଉକ୍ତ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଭିତରେ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିବା ମୂଳଗୁଡ଼ିକ ପୁନଃଜୀବିତ ହୋଇଉଠିଲେ । କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଜାତିର ବୃକ୍ଷରେ ଜଙ୍ଗଲଟି ପୁରିଗଲା ।